

Rojų primenantys gamtos vaizdai, išpuoselėti žmogaus rankų ir paversti kone saugomu rezervuaru, kol kitapus tvoros – neįsivaizduojama šiukšlių galybė, nešiojamų vėjo, trypiamų žmonių bei gyvūnų kojų. Tokie kontraversiški vaizdai labiausiai liūdina televizijos laidų prodiuserį, LRT laidos „Gyvenimas“ vedėją Edvardą Žičkų. Keliavusiam į Osmano Sultonato valstybę, žinomam vedėjui teko susidurti su panašiu kontrastu. Nepaprastai gėlas ir švarus vanduo, tekantis iš kalnų viršūnių, saugumo jausmas – visa tai nustelbia kupranugarių grožio konkursai, kas vakarą į krantą išmesti negyvų ryklių kūnai – tai kas dar ilgai išliks žinomo vedėjo atmintyje, keliaujant Omano Sultonato valstybėje.

Siekiant stiprinti moksleivių suvokimą apie aplinkosaugos svarbą, lapkritį vyks Nacionalinė aplinkosaugos olimpiada, kurią organizuoja Elektronikos platintojų asociacija (EPA). Projekto metu žinomi žmonės, įdomūs keliautojai su moksleiviais dalinsis savo patirtimi, su kokiais aplinkosauginiais iššūkiais ekologinėmis problemomis jiems yra tekę susidurti akis į akį ir kaip tai pakeitė ar padėjo tobulinti jų požiūrį į savo kasdienius įpročius.

E.Žičkus pasakoja, kad Omanas iš pažiūros turistų akimis laikomas keliautojams ištis švairiu ir saugiu kraštu Rytuose. Čia kuras pigesnis net už vandenį, automobilio nuomos procedūros lengvesnės nei bet kurioje Europos valstybėje, o turistai be baimės į šią valstybę leidžiasi keliauti vieni. Šalis didinga ne tik savo kultūra bet ir kraštovaizdžiu. Omanas garsėja iš kalnų viršūnių tekančiomis upėmis, kurios pavasarį tampa itin sraunios. Tiesa, rudeni natūralius baseinus primenančios upės su kriokliais ir nepaprastai švairiu bei gėlu vandeniu suburia išsimaudyti ne tik turistus, tačiau ir vietinius.

Pasak E. Žičkaus, Omaną drumsčia jame turistams ne visuomet matomos ir slypinčios aplinkosauginės problemos, kurios paaiškėja vien pabendraus su vietiniais. „Teko išgirsti baimių dėl nesaingos žvejybos, aplinkos teršimo, jūros dugno pertvarkymo, kai dėl milžiniškų statybų tempo pakrantėse griauinama ekosistema. Kalbama ir apie groteskiškus bei gėdingus Omano vaizdus, kai kas vakarą krante gali pamatyti kalnus negyvų ryklių. Prie skaudžių padarinių prisideda ir aibė naftos bei dujų platformų“, – teigia E. Žičkus.

E.Žičkus pasakoja, kad tokie aplinkosauginiai iššūkiai skatina keisti įpročius tiek kasdienybėje, tiek kelionės metu. „Esu iš tų keliautojų, kurie be reikalo neprašo viešbučiuose keisti patalynės ar nešti vis naujų rankšluosčių, pirkiniams kuprinėje visada nešiojuosi drobinį maišelį, nes visuomet pamenu vaizdą, kai nardant Indijos vandenyne, vienoje vietinėje saloje Maldyvuose, ilgus metus negendantis plastiko gabalas išniro tiesiai man prieš veidą. Nebuvo malonu, mintyse tada keikiau žmones, kurie šį šlamštą išmetė į vandenį. Deja, nereikia keliauti taip toli, kad nemylimos gamtos apraiškų išvystum. Skauda

širdį, kai šiukšlių maišai voliojasi mūsų pamiškėse. Tada pagalvoji: „ei, žmogau, praleidai nuostabią dieną gamtoje ir kaip jai atsidėkoji?“ – pasakoja E. Žičkus.

Tiesa, tai ne vienas E. Žičkaus įprotis, prisidedantis prie malonesnės aplinkos kūrimo. Žinomas vedėjas ne tik vengia plastmasinių pakuočių ir maišelių, tačiau ir rūšiuoja atliekas: popierių, plastiką, organines bei elektronikos ir baterijas, kurias išmeta į prekybos centruose esančius specialius konteinerius. Gerų įpročių stengiamasi laikytis ir darbo aplinkoje – E. Žičkus pasakoja visada spausdinantis ką nors tik tuomet, kai žūt būt reikia ir tik ant abiejų lapo pusių, o susikaupusią makulatūrą visuomet perduoda perdirbimui.

Apibūdinant Lietuvos aplinkosauginę situaciją, E. Žičkus pastebi progresą žmonių kasdienybėje, Lietuva tikrai juda švaresnio ir sveikesnio pasaulio link. „Tačiau svarbu suprasti, kad jokios miškų valymo akcijos, ekologinės krautuvėlės ir ūkiai nebus veiksmingi, kol į aplinkosaugą nepradėsime kiekvienas žiūrėti nuo savo namų. Neimk daugiau, nei tau reikia, netempk namo to, ką netrukus teks išmesti, rūšiuok. Galvok“, – teigia E. Žičkus.

Š. m. lapkričio 20 d. Lietuvoje jau penktą kartą vyks Nacionalinė aplinkosaugos olimpiada, kurią organizuoja Elektronikos platintojų asociacija (EPA), bendradarbiaudama su Lietuvos geografijos mokytojų asociacija (LGMA), Kauno technologijos universitetu (KTU). Olimpiados tikslas – šviesti moksleivius aplinkosaugos tema, skatinti juos domėtis, formuoti aplinkai draugiškus įpročius.

„Tinkamo ir saugaus elektronikos atliekų sutvarkymo finansavimas – yra EPA pagrindinis veiklos tikslas ir elektronikos gamintojų bei importuotojų socialinė atsakomybė. Skiriame ypatingą dėmesį visuomenės edukavimui apie tinkamą elektronikos atliekų išmetimą, taip pat siekiame skatinti atsakingą elgesį, tausojant gamtos resursus, nevartojant pertekliška. Todėl į pasiruošimą olimpiadai įtraukiame ir tokias temas kaip žiedinės ekonomikos svarba, „zero waste“ filosofija, pateikia paprastus ir kasdienei praktikai tinkančius pavyzdžius. Šiemet olimpiados pasiruošimo medžiagoje pateikiami ir žinomų žmonių bei įdomių keliautojų pasakojimai apie aplinkosauginius iššūkius, su kuriais jiems teko susidurti. Kiekviena istorija skirtinga, įtraukianti ir skatinanti keisti įpročius kasdieniame gyvenime. Manome, kad labai svarbu ugdyti socialiai atsakingą naująją kartą“, – pasakoja EPA socialinių projektų vadovė Imanta Baltrūnaitė.

E. Žičkus: apie Omano kupranugarių grožio konkursus, ryklių kūnus
pakrantėse ir nesaikingą žvejybą

